

12/1968zach

Różańska

Eugenia Różańska

MALARSTWO

Eug Różańska

KWIECIEŃ 1968

ZWIĄZEK POLSKICH ARTYSTÓW PLASTYKÓW
CENTRALNE BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH
WARSZAWA, „ZACHĘTA”, PLAC MAŁACHOWSKIEGO 3

Eugenia RÓŻAŃSKA, WARSZAWA

Ur. w 1909 r. w Warszawie.

Studia artystyczne odbyła w Instytucie Sztuk Plastycznych w Warszawie w latach 1928-1930, następnie w warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych gdzie w 1935 r. uzyskała dyplom. W 1935 r. odbyła podróż artystyczną podczas której zwiedziła galerie Londynu, Paryża i Włoch.

Twórczość w zakresie malarstwa i ilustracji książkowej.

W latach 1936-1939 udział we wszystkich wystawach i salonach IPS. W czasie pobytu w Anglii uczestniczyła w wystawie New Goupil Gallery Salon, Burlington Galleries, z której następnie jej prace eksponowane były na 28 Jesiennej Wystawie Objazdowej Obrazów Wybranych z różnych Galerii Londyńskich. W okresie 1946-1949 praca pedagogiczna w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Pięknych w Gdańsku. Od 1946 r. bierze udział w wystawach okręgowych i ogólnopolskich, m.in.: Wystawa Plastyki Ziem Odzyskanych, Wrocław 1948; I-IV Ogólnopolskie Wystawy Plastyki, Warszawa 1950-1954; I Ogólnopolska Wystawa Książki i Ilustracji, Warszawa 1951; X lat Ludowego Wojska Polskiego w Plastyce, Warszawa 1953; I Ogólnopolska Wystawa Grafiki Artystycznej i Rysunku, Warszawa 1956; Wystawa Malarstwa w XV-lecie PRL, Warszawa 1961/1962; Wystawa Książki i Ilustracji w XV-lecie PRL, Warszawa 1962; I-III Festiwale Polskiego Malarstwa Współczesnego, Szczecin 1962-1966; XX lat PRL w Twórczości Plastycznej (wystawa malarstwa), Warszawa 1965; I Ogólnopolska Wystawa Rysunku, Wrocław 1965. Udział w wystawach sztuki polskiej za granicą, m.in.: Wystawa Współczesnego Malarstwa Polskiego, Nowy Jork 1947 i inne miasta USA; Wystawa Współczesnej Grafiki Polskiej, Londyn Galeria Grabowskiego 1959; Międzynarodowa Wystawa Malarstwa, Tunis 1962. Wystawy indywidualne: Warszawa IPS 1938/1939, „Zachęta” 1958, Galeria ZPAP MDM 1961, 1964; Wrocław BWA 1961; trzy wystawy w warszawskich zakładach pracy w latach 1959-1960.

Laureatka nagrody Prezesa Rady Ministrów za twórczość dla dzieci i młodzieży, 1959. Wieloletnia współpraca z tygodnikiem „Świerszczyk”. Od 10 lat prowadzi plenery dla plastyków projektantów przemysłowych.

Prace w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie, Muzeum Pomorskiego w Gdańsku i in.

Dojrzewanie każdego artysty wiąże się z walką ukrytą lub jawną między tym, co z konieczności bierze on z doświadczeń wspólnych swemu pokoleniu, a tym co jest jego własne, co odczuwamy w materii dzieła jako przejaw działania jednostkowej psychiki twórczej. Forma owej walki jawna, frontalna występuje u radykalnych indywidualistów nowatorów, którzy z programową agresywnością atakują uznane w ich otoczeniu środki wyrazu, uzewnętrzniając zarówno swój udział w odkryciach awangardy, jak cechy osobiste wyobraźni i temperamentu. Ale istotna dla rezultatów twórczych bywa również postać owej walki utajona, bardziej — rzecz można — wewnętrzna. Myślę tu o artystach, którzy osiągają swe własne widzenie rzeczy nie naruszając w trybie nagłym programowo przyjętych sposobów obrazowania, ale drążąc je od wewnątrz i przekształcając z uporem i stopniowo.

Ten właśnie charakter drogi przemian zaobserwować można w malarstwie Eugenii Róžańskiej. Krytyk czy historyk sztuki postawi tu bez trudu diagnozę ogólną: przekształcenia tego malarstwa odbywające się raczej nieśpiesznie na przestrzeni ostatnich lat dziesięciu należą do tak typowego dla owych lat procesu modernizacji polskiego koloryzmu. W istocie pod względem historyczno-stylistycznym można omawiany tu dorobek Róžańskiej zaliczyć do kategorii tak bardzo u nas licznych abstrakcji czy półabstrakcji, w których kolor, światło — cała materia malarska zachowała cechy właściwe obrazom postimpresjonistów i fowistów.

W przypadku Eugenii Róžańskiej interesujące jest oczywiście nie to co ją łączy ze zjawiskiem abstrakcji kolorystycznej, tylko to, co określić można jako jej indywidualne „odchylanie”.

Rzecz wynika już w znacznej mierze z wcześ-

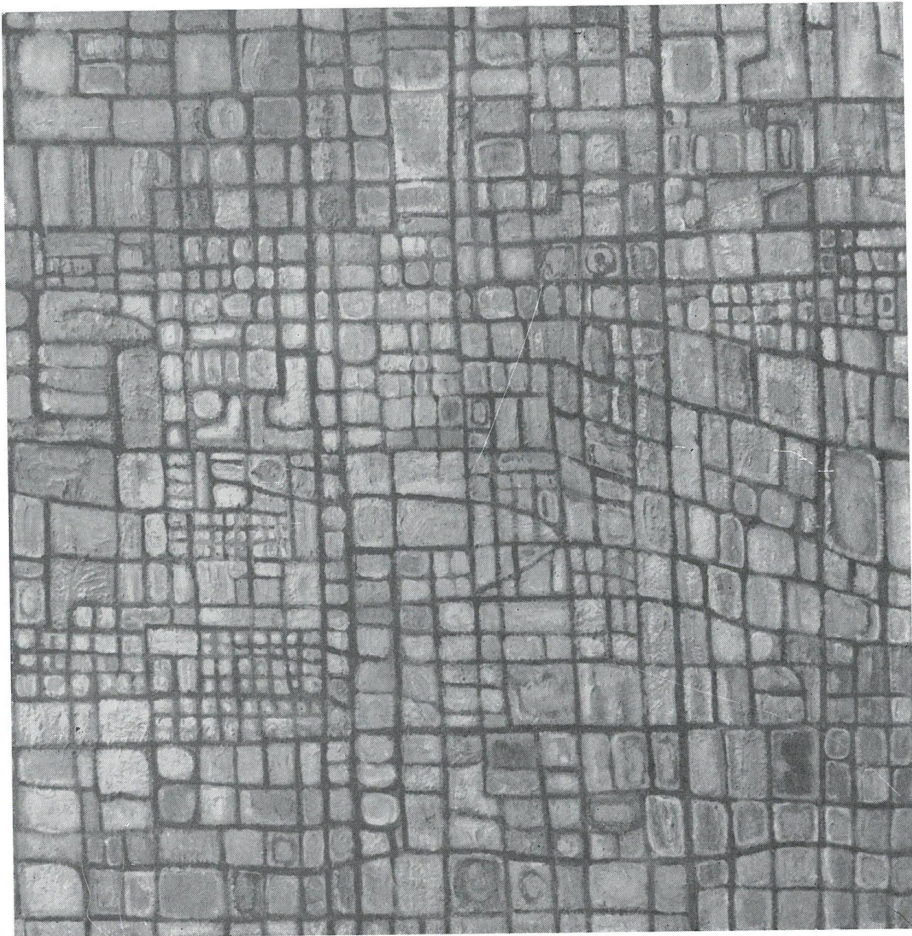

niejszego układu zainteresowań i prac autorki. Urok sztuki Waliszewskiego — najbardziej chyba „tematycznego” i „poetyckiego” spośród kapiistów — wiąże się z początkami twórczości Róžańskiej. Ta właśnie tematyczność i poetyckość ujawnia się trwale w dorobku ilustratorskim malarki, powstającym obok jej olejnych i akwarelowych studiów natury. Inklinacja ta zresztą występuje wyraźnie również w wielu obrazach z lat czterdziestych i pięćdziesiątych.

Otóż wydaje się, że ów wątek poetycki nie ginie w późniejszych abstrakcyjnych płótnach Róžańskiej, lecz współbrzmi w pewien sposób z nowymi dociekaniami formalnymi artystki, nasycza je szczególnego rodzaju fantazją, sprawia, że stają się owe abstrakcje polem dla przygód wyobraźni, że w porządek rytmów, logikę układowo-

wnika gra aluzji i skojarzeń, zmienna, nieco kapryśna, sugestywna.

W „Nokturnie” wypełnia ona płótno mrokiem, w którym majaczą i pobłyskują niejasne zarysy domyślnego krajobrazu. W „Muzyce żałobnej” przecina ciemny obszar nagłymi rytmami rozświetleń. Z układu falistych pasów tworzy baśniowo-dekoracyjną, a zarazem niemal monumentalną wizję „Samuraja”, w innych płótnach odsłania przestrzenność w głębi stref owalnych, lub nasycza pogodnym światłem ruchliwe niedopowiedziane formy, w których zdaje się żyć pamięć przeżytych kiedyś krajobrazów. Jest to — słowem — malarstwo z którym warto się spotkać, nie dlatego tylko, że jest ono „dobre” czy też „kulturalne” — ale dlatego przede wszystkim, że utrwalił się w nim widzialny ślad autentycznych doznań człowieka.

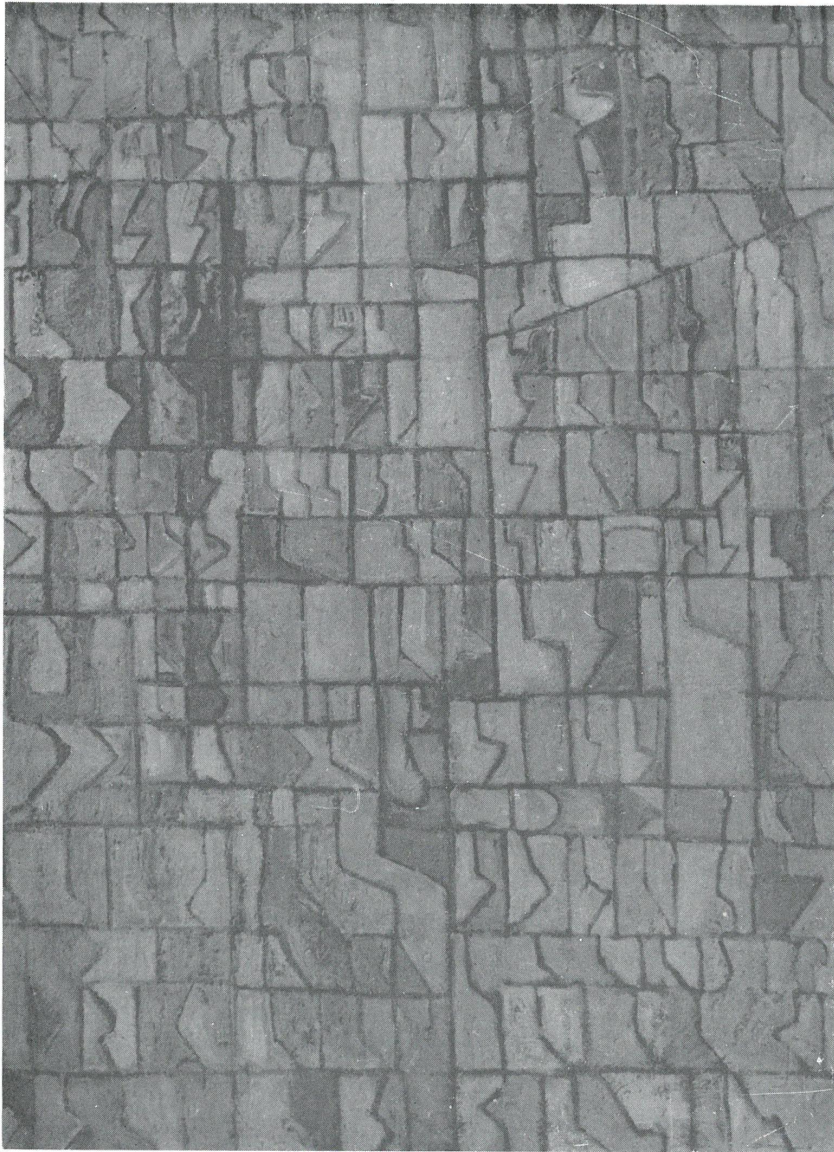

16. ZŁOTY WITRAŻ

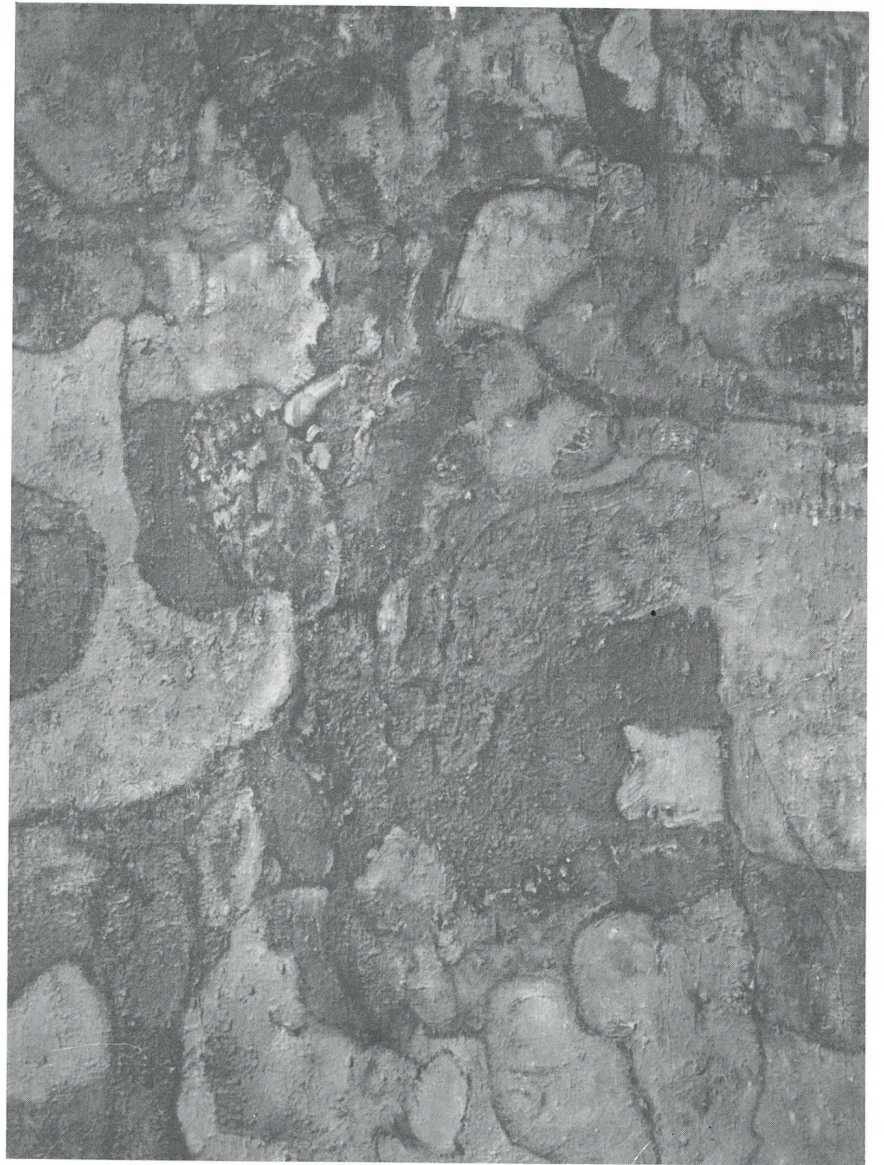

19. SPACER W GÓRACH

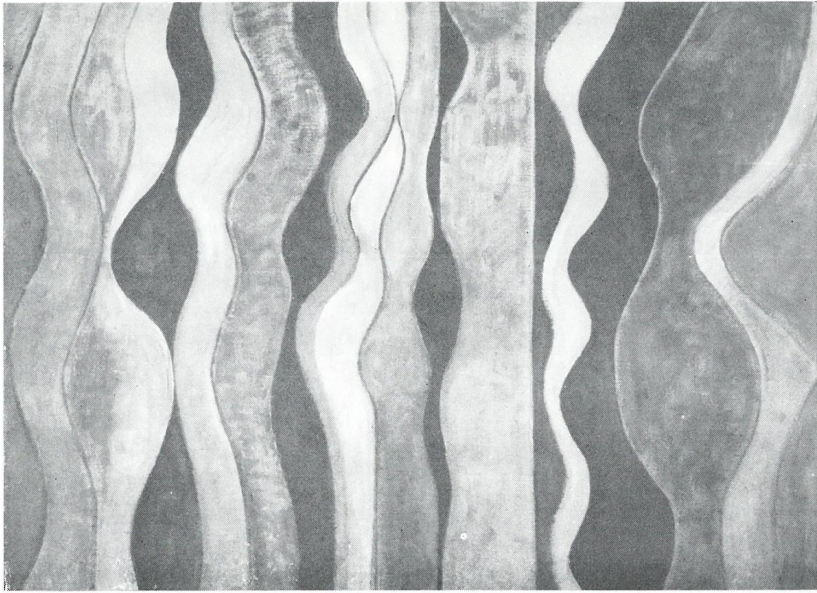

18. CHÓR

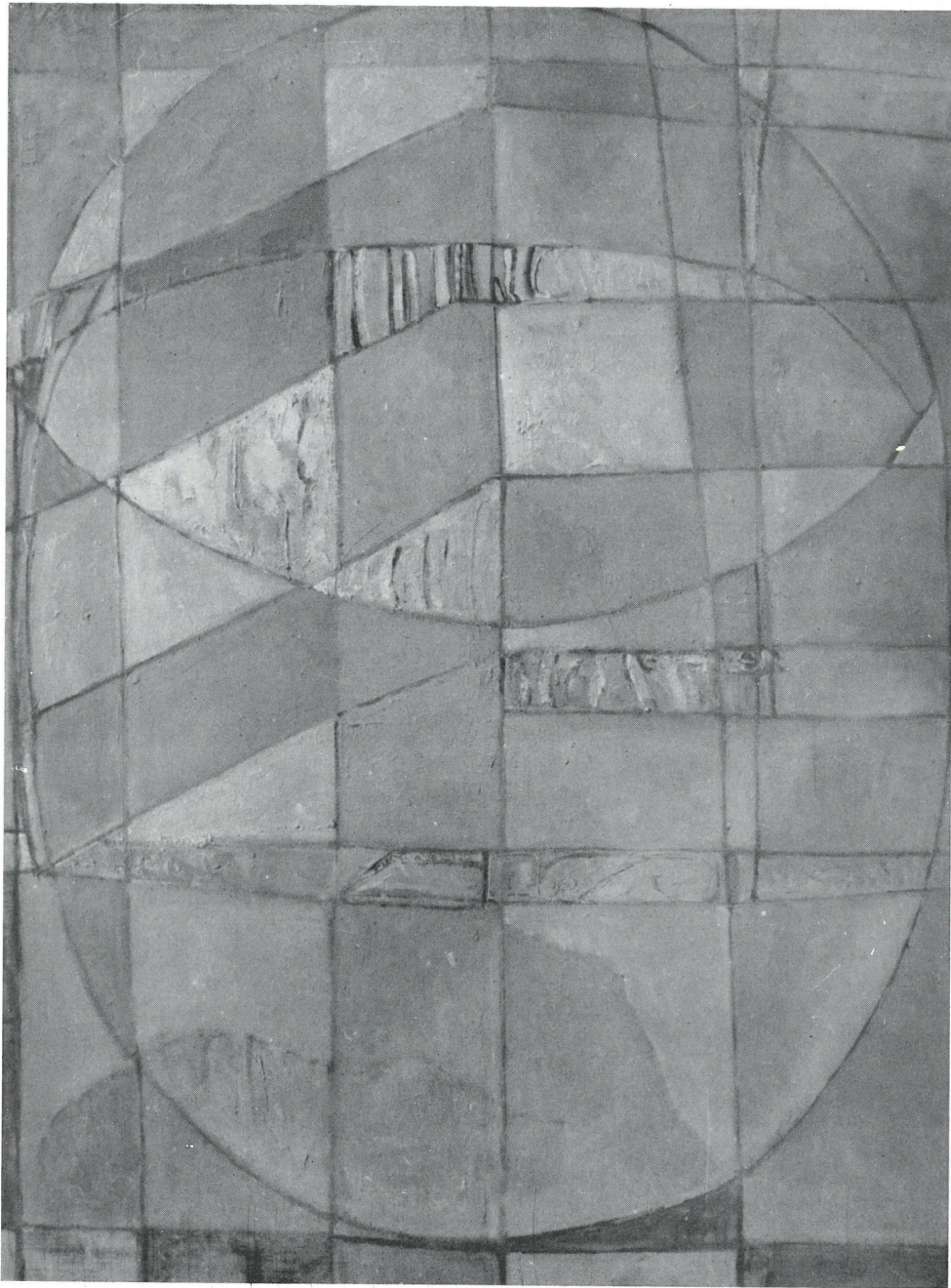
30. ZIELONY PIONOWY

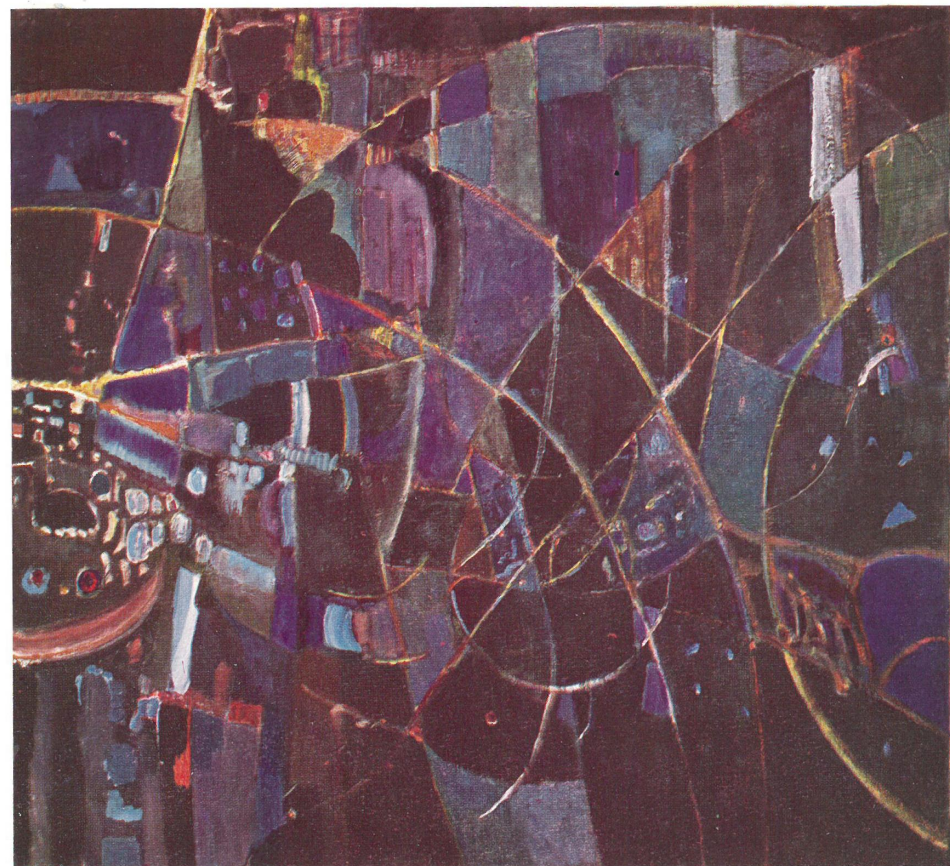
26. RUCH W PIONACH

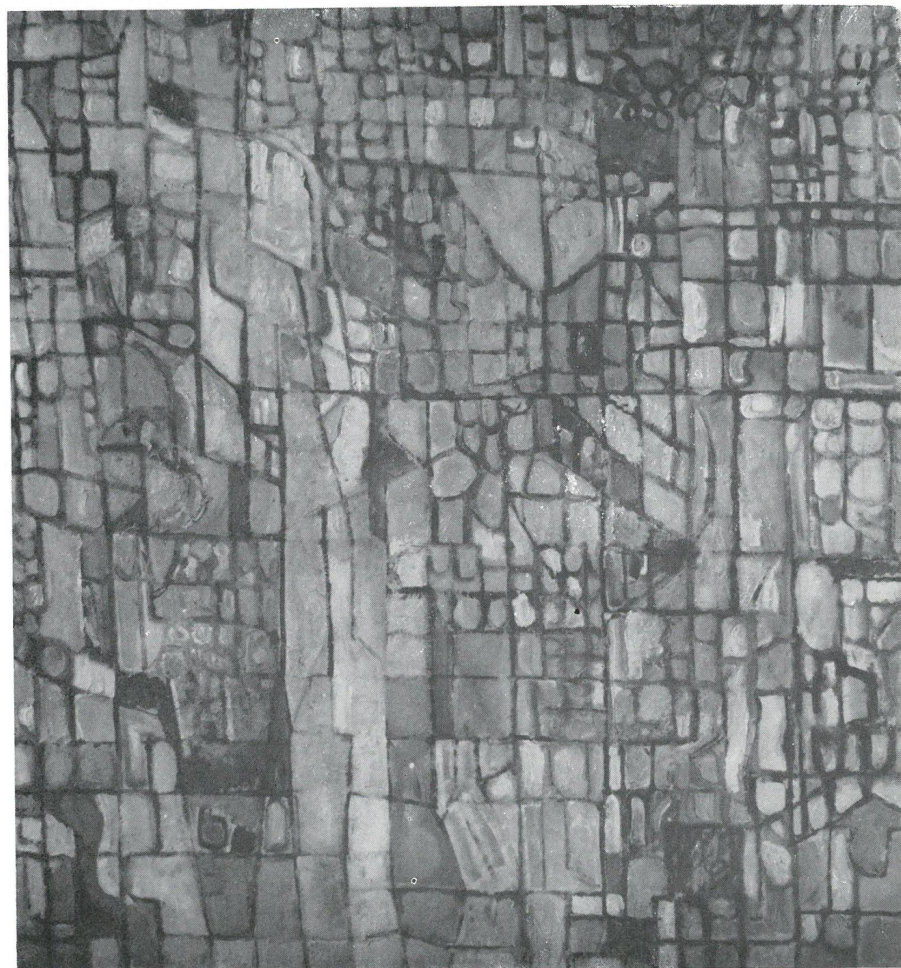
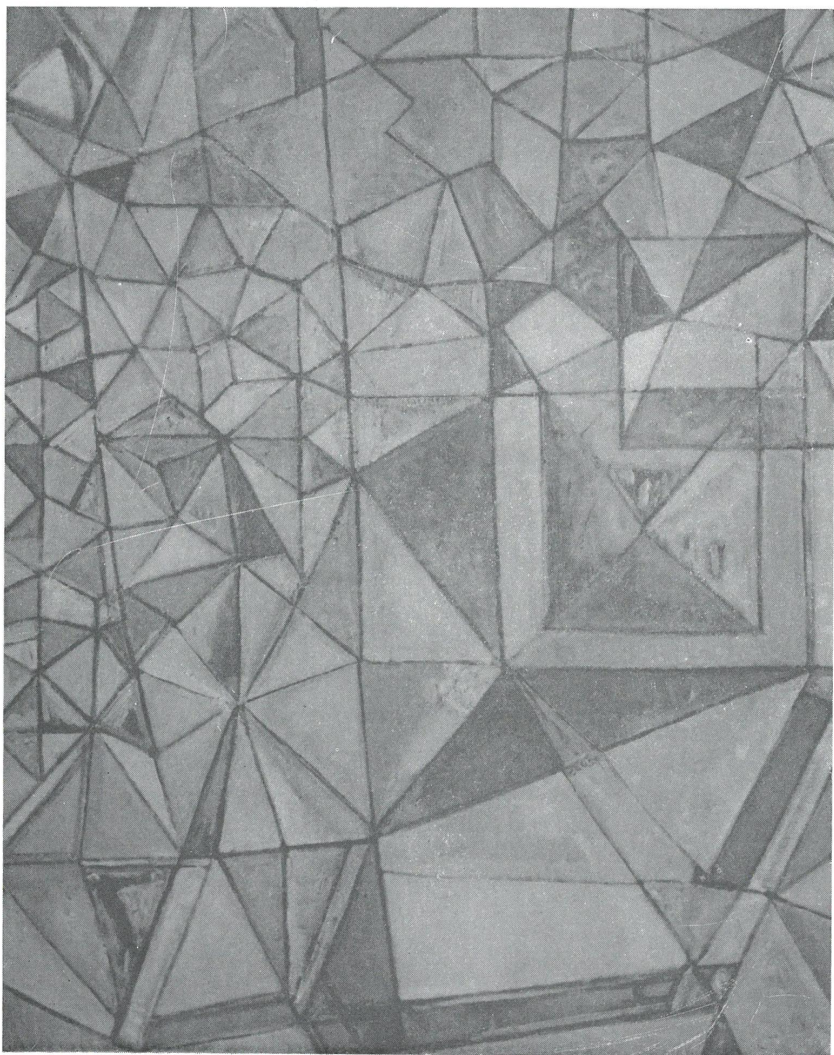

15. KARUZELA

8. OWAL SREBRNY

Spis prac

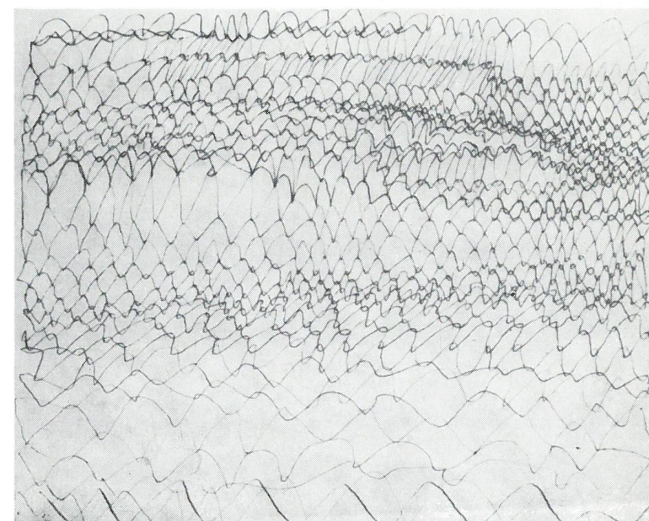
MALARSTWO OLEJNE

1. Owal różowy, 1964, 112×84
2. Owal biały, 1964, 100×73
3. Kompozycja czerwona, 1964, 90×73
- 4-5. Muzyka żałobna, dyptyk, 1964, 122×75; 122×75
wł. Ministerstwa Kultury i Sztuki
6. Przenikanie, 1964, 90×73
7. Więzień (owal), 1964, 83×60
8. Owal srebrny, 1964-1966, 114×83
9. Owal „grecki”, 1964-1967, 114×83,5
10. Podwodny, 1964-1967, 106×166
- 11-12. Noc i dzień, dyptyk, 1965, 122×81,5; 122×80
13. Chór, 1965, 114×83,5
14. Nokturn, 1965, 114×110
15. Karuzela, 1965, 120×81
16. Złoty witraż, 1965-1966, 114×109,5
17. Nokturn japoński, 1965-1966, 110×120
18. Niebieski witraż, 1966, 90×73
19. Spacer w górach, 1966, 112×120
20. Mozart, 1966, 105×154,5
21. Mozaika szara, 1966, 120×110
22. Jasnozielony owal, 1966, 92×73
23. Szarozielony owal, 1966, 90×73
24. Japońskie morze, 1966-1967, 120×110
25. Kryształy, 1967, 120×105
26. Ruch w pionach, 1967, 73×100
27. Mozaika zielona, 1967, 120×80
28. Szkwał, 1967, 120×81,5
29. Czerwona łamigłówka, 1967, 81×100

30. Zielony pionowy, 1967, 100×73,5
31. Zielony poziomy, 1967, 80×120
32. Muzyczny, 1967, 90×73
33. Pop-art „Wiosna”, 1967, 81×65
34. Układanka różowa, 1967, 65×50
35. Pieśń, 1967, 120×105
36. Niobidy, 1967, 60×154
37. Prestidigitator, 1967, 73×90
38. Samuraj, 1968, 120×105

RYSUNKI DŁUGOPISEM

1. Rysunek, 1965, 27×21,5
2. Rysunek, 1965, 23×25
3. Rysunek, 1965, 28×24
4. Rysunek, 1965, 28,5×24
5. Rysunek, 1965, 26×24
6. Rysunek, 1966, 34×24,5
7. Rysunek, 1966, 26×21

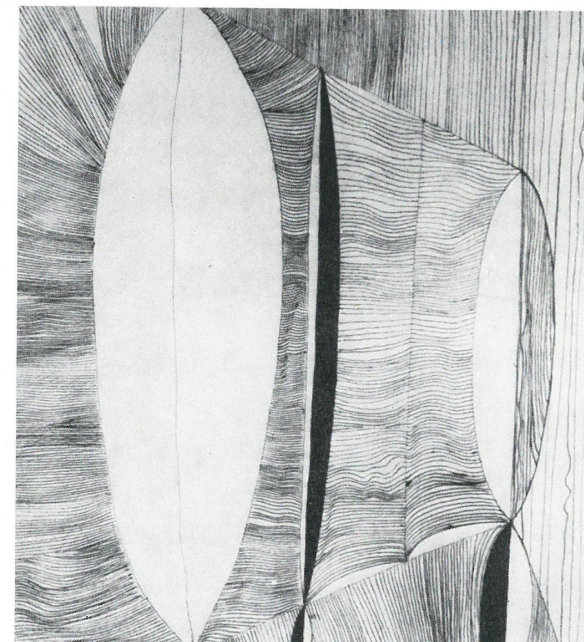
14. RYSUNEK
„SIECI”

9. RYSUNEK

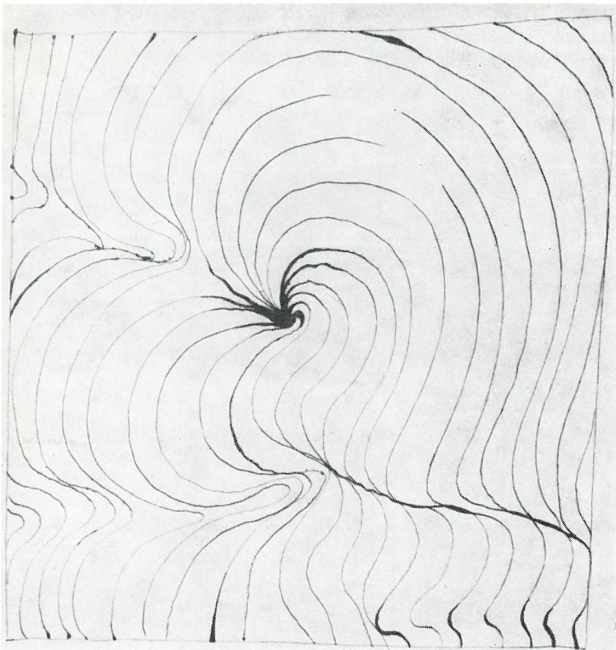

8. Rysunek, 1966, 29×19,5
9. Rysunek, 1966, 19×18
10. Rysunek, 1966, 18×18,5
11. Rysunek, 1966, 21×21
12. Rysunek, 1966, 19×19
13. Rysunek, 1966, 23×28
14. Sieci, 1966, 21×28
15. Rysunek, 1966, 21,5×18
16. Rysunek, 1966, 16,5×16
17. Rysunek, 1966, 27×20
18. Rysunek, 1966, 22,5×22,5
19. Rysunek, 1966, 24×16,5
20. Rysunek, 1967, 19×19
21. Rysunek, 1967, 16,5×17
22. Rysunek „Z gołębiami”, lawowany, 1967, 28×21
23. Kryształ, 1967, 23×19,5
24. Rysunek, 1967, 15×25,5
25. Rysunek, 1967, 22×23
26. Rysunek, 1967, 24×22,5

27. Rysunek, 1967, 27,5×21,5
28. Rysunek, 1967, 24×22
29. Rysunek, 1967, 20×19
30. Rysunek, 1967, 30×22
31. Rysunek, 1967, 31×21,5
32. Rysunek, 1967, 25×19,7
33. Rysunek, 1967, 21×20,3
34. Rysunek, 1967, 25,5×24
35. Rysunek, 1967, 17×18,8
36. Rysunek, 1967, 32×25
37. Rysunek, 1967, 32×24
38. Rysunek, 1967, 15×15
39. Rysunek, 1967, 28,5×21
40. Rysunek, 1967, 29×23,5
41. Rysunek, 1967, tusz pędzel, 26×21,6
42. Rysunek, 1967, tusz pędzel, 25×22,5
- 43-48. Szkice, długopis niebieski
49. Rysunek na plakat

3. RYSUNEK

29. RYSUNEK

Projekt ekspozycji: Eugenia Różańska

Projekt plakatu: Stefan Bernaciński

Opracowanie graficzne Katalogu: Natalia Jarczewska

Redakcja katalogu: Ada Potocka (CBWA)

Zdjęcia: Pracownia fotograficzna CBWA-Wiesław Rolke

Redakcja techniczna: Jan Heydrich (CBWA)

D.R.P. zam. 342/68 N-94 Cena zł 15.-

